

การเปลี่ยนแปลงทางการเงินไปสู่สกุลเงินแบบดิจิทัล The Financial Transition to Digital Currency

นิกร โภคอุดม¹ และ กัญจน์นิชา โภคอุดม¹

Nikorn Pokudom¹ and Kannicha Pokudom¹

¹หลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

¹School of Information Technology, Eastern Asia University

Received: December 13, 2022

Revised: January 17, 2023

Accepted: January 19, 2023

บทคัดย่อ

ปัจจุบันเงินดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทในฐานะสกุลเงินแบบหนึ่งแม้หลายประเทศจะยังไม่ยอมรับให้เป็นเงินตราที่สามารถใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย บิตคอยน์คือสกุลเงินดิจิทัลแรกที่ถูกสร้างขึ้นมาเป็นเครือข่ายการชำระเงินแบบเพียร์ทูเพียร์แบบกระจายอำนาจเป็นอิสระจากรัฐบาลหรือธนาคารกลาง โดยหวังให้บิตคอยน์มีมูลค่าคงที่ไม่มีความผันผวนและในอนาคตมูลค่าไม่เสื่อมลงเหมือนกับระบบเงินแบบดั้งเดิมที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน แต่เมื่อเวลาผ่านไปพบว่าสกุลเงินดิจิทัลทั้งหลายที่ถูกสร้างขึ้นมากลับไม่มีบทบาทหน้าที่ความเป็นเงินอย่างที่เราควรจะเป็นถูกจัดให้เป็นเพียงสินทรัพย์เท่านั้น ด้วยประสิทธิภาพของเทคโนโลยีที่ใช้สร้างสกุลเงินดิจิทัล รัฐบาลหลายประเทศจึงได้นำมาให้ศึกษาและสร้างสกุลเงินดิจิทัลที่ดูแลโดยภาครัฐเพื่อให้ประชาชนได้นำมาใช้เพื่อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นบทความนี้จะนำเสนอประวัติศาสตร์ของระบบเงินตราแบบดั้งเดิมและการสร้างเงินดิจิทัลทั้งที่สร้างด้วยรัฐบาลกลางและไม่ใช้รัฐบาลกลางเพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจและได้เตรียมพร้อมหากระบบเศรษฐกิจทั้งภายในและระหว่างประเทศมีการใช้งานสกุลเงินดิจิทัลกันมากขึ้น

คำสำคัญ: บิตคอยน์, สกุลเงินดิจิทัล, สื่อกกลางในการแลกเปลี่ยน, ระบบการเงิน

Abstract

Today, digital currency has taken on a role as a currency, although many countries still do not accept it as a currency that can be used to pay debts and settle obligations according to the law. Bitcoin is the first digital currency created as a decentralized peer-to-peer payment network independent of governments or central banks in the hope that Bitcoin has a fixed value without fluctuations, and that in the future the value will not deteriorate. But as time goes on, it has been discovered that many of the cryptocurrencies that have been created do not play the role of money as they should and are classified as mere assets. But with the efficiency of the technology used to create digital currency, many governments have brought it in to study and create a digital currency that is maintained by the government for citizens to use to benefit the country's economy. therefore, this article presents the history of traditional monetary systems and the creation of cryptocurrencies. Both federal and non-federal government-created digital money to provide citizens with an understanding and preparation if the domestic and international economy uses of more digital currencies.

บทนำ

ในสังคมของมนุษย์ได้มีการแลกเปลี่ยนสิ่งของและบริการระหว่างกันมาตั้งแต่อดีต เพื่อประโยชน์สำหรับกรอุปโภค บริโภค ความสะดวกสบายและการสะสมความมั่งคั่งของตนเอง โดยการแลกเปลี่ยนนั้นเกิดขึ้นทั้งระหว่างบุคคล ภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจ การธนาคารและภาครัฐ กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเหล่านี้จะเรียกว่า “เศรษฐกิจ (economy)” พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 นิยามไว้ว่า “งานอันเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่ายจ่ายแจก และการบริโภคใช้สอยสิ่งต่าง ๆ ของชุมชน” หากกิจกรรมการแลกเปลี่ยนหรือธุรกรรมมีจำนวนมากและกระจายไปยังผู้คนที่หลากหลายจะทำให้การเติบโตของเศรษฐกิจมีสูง ผู้คนกินดีอยู่ดี มีฐานะและประเทศชาติมีความมั่นคงและก้าวหน้า

ในระบบเศรษฐกิจนั้นสื่อกลางที่มนุษย์ให้การยอมรับสำหรับการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย คือ “เงินตราหรือเงิน (money)” ซึ่งแต่ละประเทศจะมีกำหนด “หน่วยเงินตรา” หรือ “สกุลเงินตรา” (currency) เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนเป็นของตนเอง เช่น บาท ดอลลาร์ เยน ฯลฯ สำหรับการกำหนดวัตถุที่ใช้สำหรับการนำมาใช้ในการแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ.2501 ได้แก่ เหรียญกษาปณ์และธนบัตร สำหรับ “เงิน” ในทางเศรษฐศาสตร์อาจมี “บัญชีเงินฝากธนาคารประเภทฝากกระแสรายวัน” และ “เครดิต” เพิ่มเข้ามาเป็นยอมรับกันในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างกันด้วย เงินจึงหมายถึง สิ่งทีคนในสังคมยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเป็นสื่อกลางที่ใช้ในการแลกเปลี่ยน เป็นเครื่องใช้วัดมูลค่าของสินค้าและบริการ ใช้ชำระหนี้สินระหว่างกัน

จากการที่ระบบการเงินของโลกใช้เป็นระบบสกุลเงินเพียงตัวเดียว เช่น เงินดอลลาร์ เงินบาท เงินเยน ฯ สกุลเงินจะถูกควบคุมและรวมอำนาจการดูแลเข้าสู่ศูนย์กลางถูกดูแลโดยนโยบายภาครัฐและธนาคาร ซึ่งถือว่าเป็น Centralized Currency หากมีการบริหารงานทางนโยบายการเงินและการบริหารงานของรัฐบาลผิดพลาดอาจจะก่อให้เกิดปัญหาทางการเงิน เช่น ปัญหาเงินเฟ้ออย่างรุนแรง ทำให้เป็น

ผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจ ค่าเงินที่ประชาชนหรือรัฐบาลมีอยู่จะเสื่อมค่าลงอย่างมาก เงินจะไม่สามารถทำหน้าที่ของเงินได้อีกต่อไป ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้มีการสร้าง “สกุลเงินดิจิทัล (Digital Currency)” หรือเรียกอีกอย่างว่า “สกุลเงินที่มีการเข้ารหัส (Cryptocurrency)” ขึ้นมา สกุลเงินนี้ถือว่าเป็น Decentralized Currency หมายถึงสกุลเงินที่มีการกระจายอำนาจการดูแลค่าเงินออกจากศูนย์กลางค่าเงิน ไม่ขึ้นตรงกับตัวกลางทางการเงิน โดยมีเป้าหมายทำให้ผู้ใช้งานสามารถแลกเปลี่ยนกันอย่างอิสระได้โดยไม่ต้องผ่านตัวกลาง มูลค่าของเงินไม่ถูกแทรกแซงโดยศูนย์กลางใด ๆ ทำให้มูลค่าเงินที่เสื่อมค่า สกุลเงินดิจิทัลแรกที่ถูกสร้างขึ้นคือ “Bitcoin” และภายหลังได้มีการสร้างสกุลเงินดิจิทัลอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย เช่น Ethereum BNB Binance USD Dogecoin ฯลฯ

แต่ด้วยการเข้ามาเก็งกำไรกันของผู้ที่ต้องการถือครองสกุลเงินดิจิทัล ทำให้ค่าเงินของสกุลเงินดิจิทัลมีความผันผวนเมื่อเทียบกับสกุลเงินเฟียต รัฐบาลต่าง ๆ จึงได้ศึกษาข้อดีและข้อเสีย วิธีการทำงานของเทคโนโลยี Cryptocurrency และได้นำเสนอสกุลเงินดิจิทัลที่ดูแลโดยรัฐบาลขึ้นมาเช่น สกุลเงินหยวนดิจิทัล สกุลเงินบาทดิจิทัล เพื่อให้ประชาชนได้ใช้งานและค้าขายระหว่างประเทศ เพื่อไม่ให้ประชาชนได้รับความเสี่ยงจากความผันผวนจากค่าเงินและไม่ให้สูญเสียอำนาจในควบคุมการเงินของประเทศ

ในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ รัสเซีย ออสเตรเลีย จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้และสิงคโปร์ ได้มีการศึกษาและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับสกุลเงินดิจิทัลไว้ดังนี้ ต้องถูกควบคุมด้วยกฎหมายต่อต้านการฟอกเงิน นักซុตเหรียญหรือดำเนินธุรกิจการแลกเปลี่ยนเหรียญต้องลงทะเบียนจัดให้สกุลเงินดิจิทัลเป็นทรัพย์สินกำไรที่ได้อาจต้องมีการเสียภาษี การออกกฎหมายให้ควบคุมเกี่ยวกับการลงทุน และให้ความรู้แก่ผู้ลงทุนถึงความเสี่ยงจากการเก็งกำไร และการฉ้อโกง แต่บางประเทศยังไม่มีมาตรการควบคุมที่ชัดเจนเนื่องจากต้องการปล่อยให้กิจกรรมของธุรกิจฟินเทคมีการ

เดบิต การนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของระบบชำระเงิน มีทั้งยอมรับและไม่ยอมรับ เช่น ประเทศญี่ปุ่น เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.2560 ได้มีการยอมรับให้คริปโทเคอร์เรนซีเป็นหนึ่งในระบบชำระเงิน แต่ประเทศรัสเซียยังไม่รับรองให้ใช้เป็นสื่อกลางของระบบชำระเงิน ส่วนประเทศจีนได้มีการพัฒนาเงินตราดิจิทัลของตัวเองขึ้นมาใช้งาน (Chunhachinda,, 2018)

วิวัฒนาการของการสร้างเงิน

เงินถูกใช้สื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการของระบบเศรษฐกิจในปัจจุบัน วิวัฒนาการของการสร้างเงินดังนี้ (lortrakul, 2015)

1. การใช้สิ่งของหรือสินค้าเป็นเงิน ในอดีตจะใช้เป็นข้าวของ สัตว์เลี้ยง อาหารหรือเครื่องประดับเป็นตัวแทนสำหรับการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกัน ขึ้นอยู่กับข้อตกลงยอมรับในสังคมของยุคสมัยนั้น

2. การใช้โลหะเป็นเงิน แทนการใช้สินค้าเนื่องจากการใช้สินค้ามีปัญหาเรื่องการจัดเก็บที่ลำบาก การแบ่งหน่วยย่อยเพื่อไปซื้อสินค้าอื่น ๆ ที่มีราคาต่างกันทำได้ยาก และมีมูลค่าไม่แน่นอน แต่ละอาณาจักรในอดีตจึงได้สร้างเหรียญโลหะที่มีความคงทนและใช้งานง่ายมาเป็นเงินสำหรับการแลกเปลี่ยนสินค้ากัน เริ่มแรกมูลค่าของเงินประเภทของโลหะเป็นแบบ “เงินที่มีมูลค่าเต็มตัว (full bodied money)” หมายถึงมูลค่าของเหรียญจะขึ้นอยู่กับชนิดของเหรียญ เช่น ทองคำ เงิน และขนาดของเหรียญ หากนำเงินโลหะไปหลอมก็ยังมีความเท่าเทียมตามราคาโลหะนั้น แต่พบปัญหาว่าปริมาณของโลหะมีค่านั้นมีไม่เพียงพอต่อการใช้งานในระบบเศรษฐกิจ จึงได้สร้างเงินจากโลหะชนิดอื่นแล้วกำหนดค่าเงินได้มากกว่าค่าของโลหะนั้นได้ เรียกมาเป็นเงินแบบ “เงินที่มีมูลค่าไม่เต็มตัว (token money)”

3. เงินกระดาษ ก่อนที่จะถูกกำหนดให้เป็นเงินที่เรียกว่า “ธนบัตร” แบบในปัจจุบัน ในอดีตถูกใช้เป็น “สัญญา” สำหรับใช้แลกคืนเงินหรือสิ่งของซึ่งถูกนำมาใช้แทนเหรียญโลหะ ส่วนในประเทศตะวันตกเงินกระดาษในเริ่มแรกเป็น “ใบรับฝากทอง” ที่ช่างทองออกให้กับเจ้าของที่ได้นำทองหรือของมีค่ามาฝากไว้ ใบฝากทองดังกล่าวสามารถนำมาแลกทองหรือเหรียญโลหะที่มีมูลค่าเท่ากับที่ระบุไว้ในใบฝากทองได้ ต่อมาได้พัฒนามาเป็น “บัตรธนาคาร” ซึ่งออกโดยธนาคารพาณิชย์ ทั้ง “สัญญา” และ

“บัตรธนาคาร” คือว่าเป็นเงินที่มีมูลค่าเต็มตัว ปัจจุบันสิทธิในการออกเงินกระดาษเป็นของธนาคารกลางหรือรัฐบาลของประเทศเท่านั้น ซึ่งจะเรียกเงินกระดาษนั้นว่า “ธนบัตร” สามารถนำไปใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย แต่ธนบัตรจะถือว่าเป็นเงินที่มีมูลค่าไม่เต็มตัว (Token money) เนื่องจากสามารถมีมูลค่าสูงกว่าค่าของกระดาษที่นำมาสร้างเงินเงินตรานี้เรียกอีกอย่างว่า fiat money หรือ money

ประวัติศาสตร์ระบบการเงินระหว่างประเทศ

การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในระบบเศรษฐกิจทำให้แต่ละประเทศได้สร้างสกุลเงิน (currency) ของประเทศตนเองขึ้นมา โดยมีเงินตรา (fiat money) เป็นตัวกลางสำหรับใช้งานในระบบเศรษฐกิจ แต่กิจกรรมทางเศรษฐกิจไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในประเทศตนเองเท่านั้นแต่ยังมีการค้าขายกันระหว่างประเทศกันด้วย เนื่องจากแต่ละประเทศต่างก็มีสกุลเงินเป็นของตนเองเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือในการค้าขายระหว่างกันจึงจำเป็นต้องมีการสร้างความเชื่อมั่นให้กับระบบสกุลเงินของตนเองหรือเลือกใช้สกุลเงินของประเทศมหาอำนาจที่ได้รับการยอมรับ ประวัติของระบบอัตราแลกเปลี่ยนการเงินมีดังนี้

1. ระบบการเงินที่ใช้มาตรฐานทองคำ (Gold standard) เป็นระบบการเงินที่ใช้มาตรฐานทองคำเป็นระบบการเงินแบบแรกๆ ที่นำมาใช้ในการค้าขายระหว่างประเทศ ระบบการเงินนี้จะกำหนดให้ประเทศใด ๆ ต้องกำหนดค่าของเงินแต่ละหน่วยเทียบกับทองคำ การผลิตเงินเพื่อมาใช้ในระบบเศรษฐกิจต้องออกเป็นทองคำเท่านั้นหรือออกเงินตราต้องมีทองคำหนุนหลัง (เท่ากับจำนวนเงินที่ออก) ฉะนั้นการค้าขายระหว่างประเทศจึงเป็นไปอย่างราบรื่นไม่ต้องกังวลค่าเงินที่ผันผวนหรือไม่เท่ากันของแต่ละประเทศ เพราะสามารถนำเงินไปแลกเป็นทองคำหรือนำทองคำไปแลกเป็นเงินได้แบบเต็มจำนวน รัฐบาลแต่ละประเทศต้องยินยอมให้มีการนำเข้าและส่งออกทองคำระหว่างกันได้ และรัฐบาลต้องยอมให้แลกเปลี่ยนไปมาระหว่างทองคำกับเงินได้แบบไม่จำกัด ระบบนี้ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2364 – 2474 (ค.ศ. 1821 - 1931) และได้ถูกยกเลิกไปเมื่อ พ.ศ. 2475 (ค.ศ. 1932) เหตุที่มีการยกเลิกเนื่องจาก ในปี ค.ศ.1914 ได้เกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 ทำให้แต่ละประเทศมีความต้องการที่จะต้องใช้เงินเป็นจำนวนมากสำหรับการทำสงครามและอัดฉีดเงินเข้าสู่ระบบเพื่อ

แก้ปัญหาเศรษฐกิจ การออกเงินเข้าสู่ระบบจึงไม่ได้อ้างอิงกับปริมาณทองคำของประเทศที่มีอยู่และยังระงับการขายทองคำเพื่อรักษาทุนสำรองระหว่างประเทศไว้

2. ระบบ Bretton Wood ภายหลังที่ระบบการเงินที่ใช้มาตรฐานทองคำถูกยกเลิก ก็ได้มีความพยายามที่จะหาข้อกำหนดการอ้างอิงมูลค่าของสกุลเงินของแต่ละประเทศ จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1944 ซึ่งช่วงหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศผู้ชนะสงครามโดยมีประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำได้ประชุมตกลงพัฒนาระบบการเงิน Bretton Wood ขึ้นมาและได้มีการจัดตั้งองค์กรระหว่างประเทศขึ้นมา 2 องค์กร คือ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund หรือ IMF) และธนาคารโลก (World Bank) (Euarukskul, 2015) แต่สิ่งที่สำคัญของระบบนี้คือการกำหนดให้เงินทุนสำรองระหว่างประเทศที่เป็นที่ยอมรับมี 2 อย่าง คือ ทองคำและเงินสกุลดอลลาร์ของประเทศสหรัฐอเมริกา ทำให้เงินสกุลดอลลาร์สหรัฐฯ กลายเป็นเงินตราสกุลหลักของโลกสามารถให้ชำระเงินทางการค้าระหว่างประเทศได้ หากประเทศใดต้องการมีเก็บไว้สามารถนำทองคำไปแลกเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ได้ โดยราคาทองคำทองคำ 1 ออนซ์ต่อ 35 ดอลลาร์ฯ ระบบการเงินแบบ Bretton Wood จึงเป็นอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่ (fixed exchange rate) ในทางกลับกันยังสามารถนำเงินดอลลาร์มาแลกทองคำคืนก็ได้เช่นกัน ซึ่งแต่ละประเทศต้องประกาศค่าเงินเทียบกับทองคำและเงินดอลลาร์ด้วยเพื่อใช้สำหรับการอ้างอิงเพื่อการแลกเปลี่ยน ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาเองก็ต้องผลิตเงินดอลลาร์สหรัฐฯตามจำนวนทองคำที่มีหรือเรียกว่ามีทองคำหนุนหลังค่าเงิน แต่ระบบนี้ได้ถูกทางรัฐบาลสหรัฐฯประกาศยกเลิกไปเมื่อ ปี ค.ศ.1971 เนื่องจากพิมพ์เงินดอลลาร์เข้ามาในระบบเป็นจำนวนมากโดยไม่ได้มีทองคำหนุนหลังอยู่จริง ประเทศต่าง ๆ ที่ค้าขายด้วยความไม่เชื่อมั่นในเงินดอลลาร์ที่ได้มาจากการค้าขายจึงขอแลกเงินเป็นทองคำเป็นจำนวนมาก ทางรัฐบาลสหรัฐฯ จึงได้ประกาศยกเลิกการผูกค่าเงินดอลลาร์แล้วเปลี่ยนระบบเป็นอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว (floating exchange rate) และระบบ Bretton Wood นี้ได้สิ้นสุดไปใน ค.ศ. 1973

3. สกุลเงินเฟียต (Fiat Currency) เป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว (floating exchange rate) ทุกประเทศที่มีสกุลเงินของตนเองสามารถผลิตเงินหรือ

พิมพ์ธนบัตรเข้าสู่ตลาดโดยมีจำนวนเป็นตามนโยบายการเงินของแต่ละประเทศแต่มูลค่าสกุลเงินเฟียตของแต่ละประเทศจะถูกกำหนดโดยตลาดตามอุปสงค์ (demand) และอุปทาน (supply) ในตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และความเชื่อมั่นต่อรัฐบาลนั้น ๆ ซึ่งภายหลังที่ระบบการเงินแบบ Bretton Wood ได้ถูกยกเลิกไปเมื่อ ค.ศ. 1973 และมาใช้อัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวส่งผลทำให้ราคาทองคำที่เคยตรึงไว้ได้มีค่าลอยตัวขึ้นมาก ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กราฟมูลค่าทองคำต่อเงินดอลลาร์

ที่มา: <https://goldprice.org/gold-price-history.html>

โดยตัวเงินตราของสกุลเงินเฟียตเองจะถือว่าเป็นสิ่งไร้ค่าในตัวเองเพราะทำจากกระดาษและโลหะ ไม่เหมือนเงินตราในยุคก่อนที่ทำมาจากโลหะมีค่า เช่น ทอง เงิน แต่ตัวเงินตราสกุลเฟียตมีค่าจากให้ค่าแก่จากระบบอุปสงค์และอุปทาน และจากความเชื่อมั่นต่อรัฐบาล

ปัญหาเงินเฟ้อ

ภายในระบบเศรษฐกิจผู้คนในสังคมที่ทำงานซึ่งจะได้รับผลตอบแทนเป็นเงิน เพื่อนำไปใช้จ่ายในชีวิตประจำวันและเก็บออม ต่างก็คาดหวังว่าในภายหน้าเงินที่เก็บออมไว้จะสามารถซื้อสินค้าได้เหมือนเดิมและสามารถดำรงชีวิตด้วยเงินที่เก็บออมไว้ได้ แต่ความจริงไม่ได้เป็นแบบนั้นเพราะมูลค่าของเงินจะลดลงไปเรื่อย ๆ เพราะปัญหา “เงินเฟ้อ (inflation)” ซึ่งหมายถึง ภาวะการณ์ที่ระดับราคาสินค้าโดยทั่วไปเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเราพิจารณาได้จากการสูงขึ้นของดัชนีราคา (price index) เมื่อเวลาผ่านไปว่ามีค่าสูงขึ้นเรื่อยๆ แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าราคาสินค้าทุกชนิดจะต้องสูงขึ้นจึงจะเป็นปรากฏการณ์ของ เงินเฟ้อ (Pornpilapun & Racharak, 2005)

ภาวะดังกล่าวคือการเสื่อมมูลค่าลงของเงิน เมื่อเวลาผ่านไปราคาสินค้าและบริการส่วนมากจะมีราคาสูงขึ้นทำให้ปริมาณสินค้าที่ซื้อจะมีจำนวนน้อยลงในราคาเดิมหรืออาจต้องจ่ายเงินมากขึ้นเพื่อใช้บริการต่าง ๆ นั้นแสดงให้เห็นได้ว่าเงินในอนาคตจะมีอำนาจในการซื้อที่ลดลง ทำให้กระทบต่อฐานะและความเป็นอยู่ของประชาชน ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากต้นทุนการผลิตสูงขึ้น เกิดภาวะสงคราม การเพิ่มปริมาณเงินเข้าสู่ระบบเป็นจำนวนมาก การบริหารนโยบายการเงินผิดพลาด เป็นต้น ปัญหานี้ธนาคารกลางจะเป็นผู้ดูแลและกำหนดนโยบายทางการเงินเพื่อแก้ไขปัญหา แต่บางประเทศก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้จึงทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้ออย่างรุนแรง

สาเหตุการเกิดเงินเฟ้อแบ่งได้เป็น 2 สาเหตุหลัก ๆ คือ

1. ประชาชนต้องการซื้อสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น (เรียกว่า Demand – Pull Inflation) ประกอบกับสินค้าและบริการนั้นๆ ในตลาดมีไม่เพียงพอทำให้ผู้ขายปรับราคาสินค้าและบริการสูงขึ้น

2. ต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น (เรียกว่า Cost – Push Inflation) กล่าวคือ หากผู้ผลิตไม่สามารถแบกรับภาระต้นทุนที่สูงขึ้นได้จะทำให้ผู้ผลิตต้องปรับราคาสินค้าและบริการให้สูงขึ้นด้วย กรณีดังกล่าวการเติบโตทางเศรษฐกิจจะเกิดขึ้นได้น้อยเนื่องจากคนจะซื้อตามกำลังทรัพย์ที่มี หากธุรกิจต้องการที่จะขายสินค้าให้ได้มากขึ้นก็ต้องอาศัยสิ่งที่เรียกว่า “เครดิต” หมายถึงการให้ลูกค้าสามารถซื้อสินค้าหรือบริการไปก่อนแล้วสามารถชำระเงินคืนในภายหลังเป็นงวด ๆ ตามที่ตกลงกันได้ วิธีการดังกล่าวก็จะทำให้สามารถขายสินค้าได้เพิ่มมากขึ้นและผู้ขายอาจขอกู้เงินทุนจากธนาคารเพื่อนำไปเป็นเงินทุนสำหรับการผลิต โดยที่ผู้ขายมีภาระในการผ่อนชำระต้นและดอกเบี้ยแก่ธนาคารที่ขอกู้ยืมมา การตั้งราคาสินค้าจึงต้องมีราคาสูงขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมภาระหนี้ดังกล่าว (ต้นทุนของสินค้าและบริการมีหลายอย่าง เช่น ค่าวัตถุดิบ ค่าขนส่ง ค่าเช่า ค่าแรงงาน ฯ) หากในภาวะที่เศรษฐกิจมีการเติบโตผู้ซื้อสามารถใช้จ่ายได้อย่างสบายได้ผู้ขายก็ไม่มีปัญหาเรื่องการชำระเงินคืนและธนาคารก็สามารถปล่อยกู้แก่ธุรกิจได้อย่างมากมาย หากผู้ขายต้องการขยายกิจการเพิ่มเติมก็สามารถขอกู้เงินเพิ่มได้และราคาสินค้าก็อาจจะต้องแพงขึ้นเรื่อย ๆ

ประเภทของเงินเฟ้อแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือเงินเฟ้ออย่างอ่อน เงินเฟ้อปานกลาง และเงินเฟ้ออย่างรุนแรง

1. เงินเฟ้ออย่างอ่อน (mild inflation) เป็นระดับการเพิ่มที่ราคาสินค้าและบริการโดยรวมสูงขึ้นไม่มากโดยสูงขึ้นไม่เกินร้อยละ 5 ต่อปี ซึ่งผลการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวม ทำให้ผู้ผลิตสินค้าและบริการมีกำไรจากการประกอบการ ทำให้มีการขยายการผลิตและมีการจ้างงานมากขึ้น ประชาชนมีงานทำและมีรายได้สำหรับการดำรงชีวิต

2. เงินเฟ้อปานกลาง (moderate inflation) เป็นระดับที่มีอัตราเงินเฟ้อสูงกว่าร้อยละ 5 - 20 ต่อปี ภาวะแบบนี้ทำให้ราคาสินค้าและบริการมีราคาสูงขึ้นมาก ทำให้ประชาชนมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้จ่ายใช้สอย จึงเกิดการประหยัดและลดการบริโภคลง เพื่อประหยัดเงิน ผู้ประกอบการจะเริ่มขายสินค้าได้น้อยลง ภาครัฐจึงต้องมีมาตรการทางด้านนโยบายทางการเงินเพื่อดูแลเศรษฐกิจ

3. เงินเฟ้ออย่างรุนแรง (hyperinflation) หมายถึงภาวะที่อัตราเงินเฟ้อสูงขึ้นเกินร้อยละ 20 ต่อปี และเกิดขึ้นในระยะเวลานาน เช่น เกิดจากการแก้ปัญหาเงินเฟ้ออย่างปานกลางไม่ได้ เกิดสงคราม จลาจล มีภัยพิบัติ และอาจเป็นเพราะการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจด้วยการผลิตเงินเข้าสู่ระบบมากเกินไป ทำให้ประชาชนเดือดร้อนอย่างมากเนื่องจากมูลค่าเงินที่เก็บสะสมไว้ลดลงไปอย่างมหาศาลเงินจะไม่สามารถทำหน้าที่ของเงินทั้ง สี่ประการอีกต่อไป

แต่ละประเทศก็จะมีหน่วยงานทำหน้าที่ควบคุมดูแลเรื่องเงินเฟ้อยู่ 2 หน่วยงานคือ กระทรวงพาณิชย์และธนาคารกลาง โดยกระทรวงพาณิชย์ จะทำหน้าที่ดูแลราคาสินค้าและบริการควบคุมการขึ้นราคา ไม่ให้มีการขึ้นราคาเอาเปรียบประชาชน ส่วนธนาคารกลาง (ประเทศไทยเรียกว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยหรือ ธปท.) ทำหน้าที่ควบคุมปริมาณเงิน การผลิตเงินเข้าสู่ระบบ และเครดิตในระบบเศรษฐกิจ ด้วยการควบคุมอัตราดอกเบี้ยเพื่อคุมเงินเฟ้อหรือเงินฝืด และควบคุมปริมาณของเงินในระบบเศรษฐกิจรัฐบาลกลางของประเทศ (Central Government) ไม่ได้มีส่วนกับการทำหน้าที่นี้แต่จะเป็นผู้จัดเก็บภาษีและใช้จ่ายส่วนของภาครัฐ

ตัวอย่างปัญหาเงินเฟ้ออย่างรุนแรง (hyperinflation)

ในปี ค.ศ. 2008 ประเทศเวเนซุเอลา เป็นประเทศที่มีรายได้จากการส่งออกน้ำมันเพียงอย่างเดียว เพราะดำเนินนโยบายประชานิยมนำเข้าสินค้าเข้ามาขายแล้วนำเงินของรัฐบาลมาอุดหนุนเพื่อให้มีราคาถูกลง ทำให้ผู้ประกอบการภายในประเทศไม่สามารถแข่งขันด้านราคาได้ จึงต้องปิดกิจการไปเป็นจำนวนมาก ครั้นมาราคาน้ำมันในตลาดโลกได้ลดต่ำลงมา ภาครัฐก็มีรายได้น้อยลงจึงอุดหนุนค่าสินค้าได้น้อยลงและกิจการในประเทศก็ปิดไปแล้วหลายราย ทำให้ราคาสินค้าจึงสูงขึ้นอย่างมหาศาล จนทำให้ต้องกู้เงินจากต่างประเทศเข้ามาใช้แต่ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ จึงได้พิมพ์เงินเข้าสู่ระบบมาเป็นจำนวนมหาศาล ส่งผลให้ค่าของเงิน “โบลิวาร์ (bolivars)” ลดลงมูลค่าลงอย่างมหาศาลจนเกิดภาวะเงินเฟ้อขั้นรุนแรง (Hyperinflation) เพราะราคาสินค้าและบริการสูงขึ้นอย่างรุนแรงและรวดเร็ว มีอัตราเงินเฟ้อถึง 13,864% โดย IMF ยังคาดการณ์ว่าประเทศเวเนซุเอลาอาจมีปัญหาเงินเฟ้อของเวเนซุเอลาจะอยู่ที่ 1,000,000% เรียกว่าการเกิด “ภาวะเงินเฟ้อแบบรุนแรง” ซึ่งหมายความว่ามูลค่าของเงิน “โบลิวาร์ (bolivars)” เกือบไร้ค่า และต้องใช้เงินโบลิวาร์จำนวนมากเพื่อซื้อสินค้าที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวัน ดังภาพ 2 ส่งผลกระทบอย่างมากกับประชาชน

เนื้อวัว 1 กิโลกรัม = 9,500,000 โบลิวาร์ / \$1.45 ดอลลาร์สหรัฐฯ

ทิชชู 1 ม้วน = 2,600,000 โบลิวาร์ / \$0.40 ดอลลาร์สหรัฐฯ

ภาพ 2 ค่าเงินโบลิวาร์เทียบกับราคาสินค้า

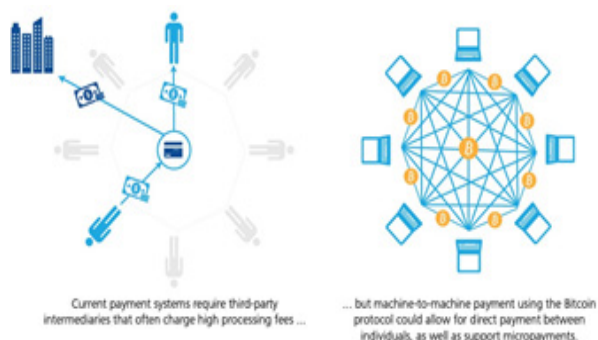
ที่มา: <https://widerimage.reuters.com/story/venezuelans-rush-to-shops-before-monetary-overhaul>

ปัญหาวิกฤตสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้ที่มีเครดิตต่ำ (Subprime Crisis) ปี ค.ศ. 2008 ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเกิดจากการเจ้าโครงการสร้างอสังหาริมทรัพย์ออกมาขายในราคาที่สูงและมีปริมาณมาก ธนาคารปล่อยกู้ง่ายไม่เคร่งครัดกับคุณสมบัติของผู้กู้ ส่วนผู้กู้ก็ซื้อทั้งที่ไม่มีความสามารถในการผ่อนบางคนก็ซื้อไว้มาเป็นจำนวนมากเพื่อหวังเก็งกำไรในอสังหาริมทรัพย์ ปัญหา ก็เริ่มเกิดขึ้นมาเรื่อย ๆ เช่น ชำระเงินกู้ไม่ไหว ยอมให้ถูกยึดและติดค้างหนี้สิน จนกระทั่งมาปะทุในปี ค.ศ. 2008 ความมั่งคั่งของผู้คนลดลง ลดการใช้จ่าย สภาพคล่องทางการเงินของธนาคารมีปัญหาหนี้เสียเยอะมหาศาลเกินที่ธนาคารกลางและรัฐบาลสหรัฐจะแก้ปัญหาด้วยวิธีปกติ จึงเลือกใช้การแก้ปัญหาด้วยการยินยอมให้พิมพ์เงินเพิ่มเป็นจำนวนมาก (QE) เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มสภาพคล่องของระบบธนาคาร

การถือกำเนิดของสกุลเงินดิจิทัล

ภายหลังจากปัญหาวิกฤตสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้ที่มีเครดิตต่ำ ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2008 (พ.ศ. 2551) ได้เกิดเหตุการณ์สำคัญเกี่ยวกับระบบการเงินของโลก ได้มีผู้ที่ใช้นามแฝงว่า “Satoshi Nakamoto” (ปัจจุบันยังไม่มีใครทราบว่าเป็นใคร) ได้นำเสนอสมุดปกขาว (White Paper) “บิตคอยน์:ระบบเงินสดอิเล็กทรอนิกส์แบบเพียร์ทูเพียร์ (Bitcoin : A Peer-to-Peer Electronic Cash System)” (Nakamoto, 2008) เพื่อนำเสนอสกุลเงิน

การจัดเก็บข้อมูลธุรกรรมของ Bitcoin จะอาศัยเทคโนโลยีที่เรียกว่าบล็อกเชน (Blockchain) เป็นรายการเดินบัญชีแบบสาธารณะ ซึ่งเทคโนโลยีนี้จะนำข้อมูลการทำธุรกรรมมาเข้ารหัส (Cryptography) ข้อมูลการทำธุรกรรมแต่ละครั้งเป็นข้อมูลเรียกว่า “บล็อก (Block)” หากมีการทำธุรกรรมใหม่ขึ้นมาข้อมูลเหล่านั้นจะถูกส่งไปยังเครื่องคอมพิวเตอร์ในเครือข่าย (โหนด : Node) ช่วยกันตรวจสอบและยืนยัน หากธุรกรรมนั้นถูกต้องบล็อกดังกล่าวจะถูกกระจายเก็บไว้ยังโหนดที่อยู่ในเครือข่ายไม่เก็บไว้ที่ศูนย์กลางเหมือนระบบธนาคารเดิม และบล็อกธุรกรรมนั้นจะถูกเรียงต่อกันจากบล็อกก่อนหน้าเรียงต่อกันเป็นสายหรือโซ่ (Chain) การใช้วิธีการจัดเก็บข้อมูลธุรกรรมของ Bitcoin จึงมีความปลอดภัยเนื่องจากมีการทำสำเนารายการบัญชีไปไว้ยังคอมพิวเตอร์หลายเครื่อง การจะแอบแก้ไขหรือแฮกข้อมูลจึงทำได้ยากเพราะต้องผ่านการยืนยันการแก้ไขจากโหนดในเครือข่าย

38

สำหรับประเทศไทยสกุลเงินดิจิทัลจะสามารถเป็นเงิน (money) ได้หรือไม่นั้นจะพิจารณาตามหัวข้อหน้าที่ของเงินในระบบเศรษฐกิจและ “เงินตรา” ตามพระราชบัญญัติเงินตราของประเทศไทย การพิจารณาสกุลดิจิทัลตามหน้าที่ของเงิน (Functions of Money) ในระบบเศรษฐกิจมี 4 ข้อ ดังนี้ (Pornpilaipun & Racharak, 2005, pp.181-182)

เนื่องจากสกุลเงินดิจิทัลถูกสร้างมาใช้งานในระบบ
เครือข่ายคอมพิวเตอร์และสามารถโอนให้กันผ่านทางช่อง
ทางออนไลน์ได้ ปัจจุบันได้มีสินค้าและบริการที่สามารถใช้
เงินดิจิทัลชำระได้ เช่น รถยนต์ บ้าน การทำศัลยกรรม ดัง
นั้นสกุลเงินดิจิทัลจึงสามารถนำมาใช้เป็นสื่อกลางในการ
แลกเปลี่ยนได้ ดังแสดงในภาพ 4

เช็คลิสต์ ‘เงินดิจิทัล’ ใช้ซื้ออะไรในไทยได้บ้าง		
สินค้า	รูปแบบ	เงินดิจิทัลที่รับ
 soTesla	ซื้อ	Bitcoin (BTC), Bitcoin Ethereum (USD) Zipmex Token (ZMT)
 ส7 ลิ้นแฉี	ซื้อ	Bitcoin (BTC)
 สสมิcement	แลกเปลี่ยนสินค้าของทางบริษัท	Bitcoin (BTC) , Ethereum (ETH)) Dogecoin (DOGE)
 พลังงานเซลล์	แลกสินค้า-บริการ	Bitcoin (BTC), Tether (USD) Ethereum (ETH) , Ripple (XRP) Stellar Lumens (XLM) , Bitkub Coin (KUB) JFIN Coin (JFIN)
 เอนิออบี	ซื้อครูปอ	Bitcoin (BTC) , Ethereum (ETH) Tether (USD)
Chelsea Beach วิลล่า	จองโรงแรม	Bitcoin (BTC)
Good Dream Guesthouse นคร	จองโรงแรม	Bitcoin (BTC)
 iHaveCPU	รับแลกเปลี่ยนสินค้า	Bitcoin (BTC) , Ethereum (ETH) Binance Coin (BNB) , Cardano (ADA)
 Vertex Clinic	ชำระค่ารักษา	Bitcoin (BTC) , Ethereum (ETH) Tether (USD)
 Physio x Fitness กอล์ฟ	ชำระค่าใช้จ่าย	Bitcoin (BTC)
 ร้านขาย Shabu Smile สาขาบางเขนรัชโยธิน	ชำระค่าอาหาร	Bitcoin (BTC)
 ร้านป๊อปปี้ ส้มหล้าไลว	ชำระค่าอาหาร	Bitcoin (BTC)
 ร้านพิซซ่า Pizza Hut	ชำระค่าอาหารสถานบันเทิง	Bitcoin (BTC)
 ร้านเบเกอรี่: Number ONE ซูม	ชำระค่าอาหาร	ทุกสกุลเงินดิจิทัล “ทุกอัน” คือศูนย์บนกระดาน Bitkub
ร้านอาหาร Beer Garden พิษณุ	ชำระค่าอาหาร	Bitcoin (BTC)
 ร้านเบียร์ KPN กรุงเทพมหานคร	ชำระค่าเอน	Bitcoin (BTC)
 องค์การ UNICEF	ชำระเงิน	Bitcoin (BTC)

EAU HERITAGE JOURNAL
Science and Humanity

2. เป็นมาตรฐานในการวัดค่า (standard of value) หรือเป็นหน่วยในการวัดค่า (unit of account) หมายความว่าเงินสามารถใช้เป็นหน่วยบัญชีสากลเพื่อวัดมูลค่าของสินค้าและบริการทั้งหมดที่แลกเปลี่ยนในระบบเศรษฐกิจ การกำหนดราคาสินค้าหรือบริการให้กับสินค้าหรือบริการอื่น ๆ จะทำให้การทำธุรกรรมง่ายขึ้น เช่น รองเท้า 500 บาท ค่ารถเมล์ 30 บาท

จากภาพ 2 ร้านค้าที่รับชำระเงินเป็นสกุลเงินดิจิทัลนั้นจะรับจ่ายผ่านระบบแอปพลิเคชันหรือ cryptocurrency wallet จะมีต้องมีการกำหนดราคาสินค้าไว้ก่อนที่ลูกค้าจะชำระเงิน (เป็นการเทียบเคียงค่าเงินสกุลเงินดิจิทัลกับเงินบาท) แสดงว่าสกุลเงินดิจิทัลสามารถใช้เป็นมาตรฐานในการวัดค่าได้

3. เป็นเครื่องสะสมมูลค่า (store of value) หมายถึง การจัดเก็บความมั่งคั่งในรูปแบบของเงิน ในวันข้างหน้ามูลค่าก็ยังคงเหมือนเดิม ไม่เหมือนกับการจัดเก็บสิ่งของที่อาจจะเสื่อมสภาพทรุดหรือจัดเก็บเป็นอาหารซึ่งอาจจะจัดเก็บได้ไม่นานเพราะอาจเน่าเสียงาน ดังนั้นเงินจึงมีความคงทนถาวร ไม่เสื่อมสภาพได้ง่าย ทำให้เราสามารถเก็บสะสมเงินไว้ได้ดีกว่าสิ่งของ แต่หากในระบบเศรษฐกิจเกิดปัญหาเงินเฟ้อก็อาจจะทำให้เงินเสื่อมค่าลงได้ตามอัตราเงินเฟ้อ

ในประเด็นนี้ในภาพ 5 และ 6 พบว่าสกุลเงินดิจิทัล Bitcoin และ FTX Token (FTT) นั้นขาดเสถียรภาพเพราะมีความผันผวนของราคาค่อนข้างมาก หากมีการนำมาใช้เป็นเงินเพื่อใช้จ่ายจริงผู้ใช้งานจะได้รับผลกระทบทางลบมาก เช่น เงินออมมีมูลค่าลดลง ผู้ซื้อจะซื้อของได้จำนวนน้อยลงผู้ประกอบการพ่อค้าแม่ค้าขาดทุนเนื่องจากมูลค่าของสกุลเงินดิจิทัลที่เก็บไว้มีมูลค่าลดลง โดยเฉพาะเงินดิจิทัลบางสกุลที่ถูกสร้างขึ้นมาแล้วมีปัญหาเรื่องการลงทุนที่ผิดพลาดหรือมีการดำเนินงานที่ไม่สุจริต เช่น เหรียญ FTT ที่มีการดำเนินธุรกิจของบริษัท FTX ที่ผิดพลาดและมีการทุจริตทำให้ภายใน 1 สัปดาห์มูลค่าของเหรียญลดลงไปอย่างรุนแรงเกือบร้อยละ 90 (ภาพ 6) ดังนั้นสกุลเงินดิจิทัลจึงไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นเครื่องสะสมมูลค่าได้

4. เป็นมาตรฐานการชำระหนี้ในอนาคต (standard of deferred payment) หมายถึง เงินสามารถใช้ชำระหนี้สินที่มีต่อกันระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้และทำหน้าที่เป็นมาตรฐานของการชำระหนี้ทางบัญชีได้ ซึ่งหมายความว่า

ว่าหากวันนี้สามารถจ่ายเงินเพื่อซื้อสินค้าได้ก็ต้องยอมรับได้ในการซื้อสินค้าในวันนี้เพื่อจะจ่ายเงินให้ในอนาคตได้เช่นกัน (ระบบเครดิต) ตัวอย่างเช่น การกู้เงิน หรือซื้อของแบบผ่อนชำระ ทำให้ระบบเศรษฐกิจมีการเจริญเติบโตได้มากขึ้น

ภาพ 5 กราฟราคาเหรียญ Bitcoin

ที่มา: <https://www.msn.com/th-th/money>

ภาพ 6 กราฟราคาเหรียญ FTT

ที่มา: <https://www.msn.com/th-th/money>

แม้ว่าจะใช้สกุลเงินดิจิทัลซื้อขายสินค้าระหว่างกันได้แต่ความผันผวนของราคาที่มีสูง สกุลเงินดิจิทัลจึงไม่สามารถใช้เป็นมาตรฐานสำหรับการชำระหนี้ในอนาคตได้ เพราะทั้งลูกหนี้และเจ้าหนี้ไม่มีความเชื่อมั่นต่อมูลค่าของสกุลเงินดิจิทัล ปัจจุบันจึงภาคเอกชนจึงได้พยายามออกเหรียญหรือสกุลเงินดิจิทัลใหม่ ๆ เช่น Tether (USD), USD Coin (USDC), Indonesia Rupiah Token (IDRT) ให้มีคุณสมบัติเป็น Stablecoin หมายถึง สินทรัพย์ดิจิทัลที่สามารถคงมูลค่าไว้คงที่ได้โดยอ้างอิงตามสินทรัพย์อื่น เช่น ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐ อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตรา

เงินดิจิทัลสกุลอื่น ๆ หรือตามราคาทอง

การพิจารณาว่าสกุลเงินดิจิทัลสามารถเป็นเงินตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 (The Currency Act B.E. 2501 (1958), 1958) ของประเทศไทยได้หรือไม่ หมวดที่ 1 เงินตราและหน่วยของเงินตรา ประกอบด้วยมาตราที่เกี่ยวกับข้อกับเงินตรามีดังนี้

มาตรา 6 เงินตราได้แก่เหรียญกษาปณ์และธนบัตร

มาตรา 7 หน่วยของเงินตราเรียกว่า “บาท” หนึ่งบาทแบ่งเป็นหนึ่งร้อยสตางค์ คำว่า “บาท” นั้นจะใช้เครื่องหมาย “บ.” แทนก็ได้

มาตรา 9 ห้ามมิให้ผู้ใด ทำ จำหน่าย ใช้ หรือนำออกใช้ซึ่งวัตถุหรือเครื่องหมายใด ๆ แทนเงินตราเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

มาตรา 11 เหรียญกษาปณ์เป็นเงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายไม่เกินจำนวนที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

มาตรา 15 ธนบัตรเป็นเงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายโดยไม่จำกัดจำนวน

จะพบว่าในหมวดที่ 1 จะกำหนดให้ใช้เฉพาะเหรียญกษาปณ์และธนบัตรเท่านั้น สกุลเงินดิจิทัลไม่อยู่ในมาตราที่ 6 และ 7 และมาตรา 9 ยังไม่อนุญาตให้สกุลเงินดิจิทัลใช้งานในฐานะเงินตรา ดังนั้นสกุลเงินดิจิทัลจึงยังไม่สามารถนำมาใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายตามมาตราที่ 11 และ 5

ส่วนหมวด 3 ทนสำรองเงินตรา ในพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 มีมาตราที่น่าสนใจดังนี้

มาตรา 26 เพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพของเงินตราให้ธนาคารแห่งประเทศไทยรักษาทุนสำรองเงินตราไว้กองหนึ่งเรียกว่า “ทุนสำรองเงินตรา”

มาตรา 30 ให้สินทรัพย์ต่อไปนี้เป็นสิ่งอันชอบด้วยกฎหมายที่จะประกอบขึ้นเป็นทุนสำรองเงินตรา

1. ทองคำ
2. เงินตราต่างประเทศอันเป็นเงินตราที่พึงเปลี่ยนได้ หรือเงินตราต่างประเทศอื่นใดที่กำหนดโดยกฎกระทรวง
3. ทั้งนี้ต้องเป็นรูปเงินฝากในธนาคารนอกราชอาณาจักรหรือในสถาบันการเงิน ระหว่างประเทศ
4. หลักทรัพย์ต่างประเทศที่จะมีการชำระหนี้เป็นเงินตราต่างประเทศที่ระบุไว้ใน (2)
5. ทองคำ สินทรัพย์ต่างประเทศ และสิทธิพิเศษถอนเงิน ทั้งนี้ที่นำเสนอสมทบกองทุนการเงิน

6. ใบสำคัญสิทธิซื้อส่วนสำรอง

7. ใบสำคัญสิทธิพิเศษถอนเงิน

8. หลักทรัพย์รัฐบาลไทยที่จะมีการชำระหนี้เป็นเงินตราต่างประเทศ ในหมวดที่ 3 นี้ไม่มีสกุลเงินดิจิทัลเป็นทุนสำรองเงินตราของประเทศ ดังนั้นสกุลเงินดิจิทัลจึงยังไม่ใช้สินทรัพย์ที่สามารถเป็นทุนสำรองเงินตราของประเทศด้วย

จากการพิจารณาว่าสกุลเงินดิจิทัลจะเป็นเงิน (money) ได้หรือไม่พิจารณาตามหัวข้อหน้าที่ของเงินในระบบเศรษฐกิจและ “เงินตรา” ตามพระราชบัญญัติเงินตราของประเทศไทย สรุปได้ว่ายังไม่สามารถจะเป็น “เงินตรา” ได้ จะเป็นได้เพียงสินทรัพย์ที่ใช้สำหรับการลงทุนเพื่อเก็งกำไรเท่านั้น

สินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset)

แม้ว่าปัจจุบันสกุลเงินดิจิทัลจะยังไม่สามารถเป็นเงินตราตามกฎหมายของประเทศไทยได้ แต่ทางภาครัฐเล็งเห็นถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและระบบการเงินรูปแบบใหม่ จึงได้ตราพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 (The Digital Asset Business Operations royal act B.E. 2561(2018), 2018) โดยมีคำนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

“คริปโทเคอร์เรนซี” หมายความว่า หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์โดยมีความประสงค์ที่จะใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าบริการ หรือสิทธิอื่นใด หรือแลกเปลี่ยนระหว่างสินทรัพย์ดิจิทัล และให้หมายความรวมถึงหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อื่นใดตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

“โทเคนดิจิทัล” หมายความว่า หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งถูกสร้างขึ้นบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

(1) กำหนดสิทธิของบุคคลในการเข้าร่วมลงทุนในโครงการหรือกิจการใด ๆ

(2) กำหนดสิทธิในการได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการ หรือสิทธิอื่นใดที่เฉพาะเจาะจง ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในข้อตกลงระหว่างผู้ออกและผู้ถือ และให้หมายความรวมถึงหน่วยแสดงสิทธิอื่นตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

“สินทรัพย์ดิจิทัล” หมายความว่า คริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล

เหตุผลการกฎหมายฉบับนี้เนื่องจากปัจจุบันได้มีการนำสกุลเงินดิจิทัล (Digital Money) หรือคริปโทเคอร์เรนซี (Cryptocurrency) และโทเคนดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการระดมทุนผ่านการเสนอขายโทเคนดิจิทัลต่อประชาชน เป็น สื่อกกลางในการแลกเปลี่ยน รวมถึงนำมาซื้อขายหรือ แลกเปลี่ยนในศูนย์ซื้อขายคริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล แต่ยังไม่มีความหมายที่กำกับหรือควบคุมการดำเนินการ ดังกล่าวในประเทศไทย ซึ่งทำให้มีการประกอบธุรกิจหรือการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเงิน ระบบเศรษฐกิจของประเทศและเกิดผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง ดังนั้น เพื่อกำหนดให้มีการกำกับและเพื่อรองรับการนำเทคโนโลยีมาทำให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน อันจะเป็นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ผู้ ประกอบธุรกิจที่มีศักยภาพมีเครื่องมือในการระดมทุนที่ หลากหลายรวมทั้งประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลที่ชัดเจนเพียงพอเพื่อใช้ในการตัดสินใจ เกิดความโปร่งใสในการดำเนินการและป้องกันมิให้มีการนำสินทรัพย์ดิจิทัล ที่ ไม่มีแหล่งที่มาที่ชัดเจนไปใช้ประโยชน์หรือกระทำการใดใน ลักษณะที่เป็นการหลอกลวงหรือเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชญากรรม

สกุลเงินดิจิทัลของธนาคารกลาง

ท่ามกลางกระแสเศรษฐกิจในโลกยุคที่มุ่งสู่สังคมไร้เงินสด ทำให้การจับจ่ายใช้สอยเงินผ่านอินเทอร์เน็ตและความสนใจในสกุลเงินดิจิทัลที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ธนาคารกลางของแต่ละประเทศมีแนวคิดที่จะสร้างสกุลเงินดิจิทัลของตนเองขึ้นมาให้ประชาชนได้ใช้งาน เรียกว่า Central Bank Digital Currency (CBDC) โดยมูลค่าจะเท่ากับสกุลเงินของประเทศ เช่น เงินหยวนดิจิทัลของรัฐบาลจีน โดยจะมีมูลค่าเท่ากับเงินหยวนจริง จึงถือได้ว่าเป็นเหรียญแบบ Stablecoin ทำให้เหรียญมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งต่างจากสกุลเงินดิจิทัลอื่น เช่น Bitcoin FTT ฯ ที่ถูกใช้สำหรับการเก็งกำไรและราคาขึ้นลงตามความต้องการในการซื้อและขาย ประเทศไทยเองก็ได้มีการศึกษาและออกเงินดิจิทัลเช่นกันเรียกว่า “เงินบาทดิจิทัล” ซึ่งออกโดยของธนาคารแห่งประเทศไทย

“เงินบาทดิจิทัล” นั้นมีความแตกต่างจากระบบเงินเดิม แม้ว่าคนไทยจะคุ้นเคยการใช้เงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-money) คือไม่ต้องใช้ธนบัตรหรือเหรียญในการใช้จ่าย โดยผ่านแอปพลิเคชันบนมือถือผ่าน e-money เช่น พว้อมเพย์ อินเทอร์เน็ตแบงก์กิ้ง การใช้ e-wallet โดยการเติมเงินเข้าไปยังบัตรผู้ใช้บริการรายต่าง ๆ เช่น TrueMoney Wallet บัตรทานอาหาร บัตรทางด่วน แม้ว่าบริการที่กล่าวมาจะไม่ได้จับต้องเงินจริง ๆ แต่มูลค่าที่เดิมก็เป็นเงินสกุลบาทแบบ Fiat money และยังต้องใช้งานผ่านตัวกลางเหมือนเดิม แต่เงินบาทดิจิทัลนั้นจะทำให้ผู้ใช้งานสามารถโอนเงินระหว่างกันได้ผ่านเทคโนโลยี Blockchain โดยไม่ต้องใช้ตัวกลางที่เป็นสถาบันการเงินต่าง ๆ ทำให้มีความเป็นส่วนตัว ในอนาคตบนเทคโนโลยี Blockchain นี้ยังสามารถพัฒนาบริหารทางการเงินใหม่ ๆ เพื่อให้ภาคธุรกิจและผู้ใช้ได้ใช้งานอีกด้วย

บทสรุป

เริ่มแรกสกุลเงินดิจิทัล (Cryptocurrency) เกิดมาจากความต้องการที่จะสร้างเงินที่กระจายศูนย์อำนาจในการควบคุมค่าเงินออกจากมือของทางภาครัฐ เพราะบางครั้งปัญหาการเงินเกิดมาจากนโยบายการเงินและการบริหารงานทางด้านเศรษฐกิจที่ผิดพลาดของรัฐบาลในบางประเทศทำให้ปัญหาเงินเฟ้ออย่างรุนแรงส่งผลให้มูลค่าเงินที่ประชาชนถือครองอยู่เสื่อมมูลค่า เพราะราคาสินค้าและบริการสูงขึ้นอย่างรุนแรงและรวดเร็ว

ซึ่งเงินดิจิทัลกับพบกับปัญหาเรื่องการถือครองเพื่อการเก็งกำไรทำให้ราคามีความผันผวนเป็นอย่างมากจึงได้รับความสนใจจากคนบางกลุ่มเท่านั้น จึงไม่ได้รับความนิยมในคนทั่วไปที่ไม่ได้สนใจเรื่องการลงทุน ทำให้ปริมาณการใช้งานในตลาดการเงินโลกยังไม่มาก การจะทำให้สกุลเงินดิจิทัลมีการใช้งานในวงกว้างจึงไม่ใช้การรณรงค์ให้คนออกมาใช้กันมาก ๆ ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ของคนในวงการที่เชื่อถือในสกุลเงินดิจิทัลจะพิสูจน์ให้คนภายนอกเห็นว่าเป็นสกุลเงินที่มีเสถียรภาพ หากวันหนึ่งสกุลเงินดิจิทัลมีการใช้อย่างแพร่หลายและราคาไม่ผันผวน คนทั่วไปก็น่าจะยินดีที่จะมีสกุลเงินดิจิทัลไว้ครอบครองเพื่อนำไปใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

อุปสรรคใหญ่ที่สกุลเงินดิจิทัลจะไม่สามารถเป็นที่นำมาใช้จ่ายแบบเงินตราได้ก็เพราะรัฐบาลประเทศ

ต่าง ๆ คงจะไม่ยอมให้มีการดูแลเรื่องเศรษฐกิจหลุดไปจากการควบคุมของภาครัฐได้ แต่จะสร้างสกุลเงินดิจิทัลที่ดูแลโดยภาครัฐ หรือ Central Bank Digital Currency (CBDC) มาใช้แทน เช่น เงินหยวนดิจิทัล เงินบาทดิจิทัล โดยรัฐบาลต่าง ๆ จึงได้ศึกษาข้อดีและข้อเสีย วิธีการทำงาน

ของเทคโนโลยี Cryptocurrency และได้นำเสนอสกุลเงินดิจิทัลที่ดูแลโดยรัฐบาลขึ้นมาเช่น สกุลเงินหยวน ที่ไม่มีความผันผวนจากค่าเงิน และทำให้ประเทศได้ประโยชน์จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินใหม่ ๆ จากเทคโนโลยี Blockchain ได้

Reference

- Chunhachinda, P. (2018). Lessons from the first decade of Cryptocurrencies. *Electronic journal of open and distance Innovative learning*, 8(1), (in Thai)
- Euarukskul, J. (2015). The united states and the collapse of the bretton woods system: Implication for the European Community in the 1970s. *Journal of liberal arts*, 15(1), (in Thai)
- Iortrakul, A. (2015). Money: Meaning and Importance. *ARU research journal*, 2(1), January 2015.
- Nakamoto, S. (2008). *Bitcoin: A Peer-to-Peer electronic cash system*. Retrieved from <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>
- Pornpilaipun, J., & Racharak, B. (2005). Macroeconomics I. *Faculty of Economics Ramkhamhaeng University*, n.p. 181-182 (in Thai)
- The Currency Act B.E. 2501. (1958). *Royal Thai government gazette*. 75(65), pp. 409-425. (in Thai)
- The Digital Asset Business Operations royal act B.E. 2561. (2018). *Royal Thai government gazette*. 135(33), 43-70. (in Thai)

